

Učitelj Gregor.

Spisal Slavoljub Dobravec.

Nekako dvajset let je že tega, kar je umrl v naši vasi »umirovljeni« župan Janez Postava. Med mnogimi slabimi spomini, katere je ostavil, in preko katerih je bilo treba tedaj po lepi krščanski navadi narediti »križ božji«, je bil tudi spomin, kako je s svojo veljavo nekoga prehudo kaznoval. Sedaj so njegove kosti že gotovo prekopali, in tedanja postava Janeza Postave nima sedaj več nikakoršne veljave.

Morda bi koga zanimalo, ako napišemo ono dogodbo.

Splošna govorica je bila med Leskovčani, ko so se vračali s svojimi otroki od šolskega »eksamena« domov, da boljšega učitelja — tedaj so mu rekali »šolmašter« — kot je Gregor Petrič, ni v treh farah. Dasi je bil še mlad in otroci šole niso bili vajeni, in dasi je poučeval večinoma le pozimi (poleti morajo paglavci za govedom), dosegel je vendar, vsaj po misli leskovških občanov nenavadne uspehe. Celo gospod župnik so ga pohvalili vpričo vseh, in župan Janez Postava je prikimal.

Zato se je širila Petričeva slava od županove hiše do zadnje kočje, in otroci so sami mislili, da morajo res veliko znati, odkar jih je učil »šolmašter« Gregor.

Gregor Petrič je bil rojen nekje tam v notranjskih hribih. Iz njegove mladosti vemo, da je bil med štirimi brati in petimi sestrami najmlajši. Ker je njegov oče, uboren kmetovalec, mislil, da je deček res dobre glave, prisilil ga je, da se je hodil učiti h gospodu duhovniku poleg verskih resnic tudi še branja in pisanja. Seveda še ni bilo tedaj šole v vsaki zagorski vasi, in kdor je znal »bukve brati«, je bil zato že silno učen. Gregor je napredoval menda vrlo dobro, a vse to ga ni rešilo usode, namenjene od nekdanj vsem kmetiškimi otrokom, ki so od šestega do štirinajstega leta pastirji, do dvajsetega volarji, pozneje pa, če se dobro vedo, hlapci ali domači delavci. Njegov oče, dasi je želel vsem svojim otrokom najboljše sreče, ni mogel dati sina »naprej« v šolo.

Z dvajsetim letom so Gregorja potrdili v vojake.

Bal se je naš junak vojaške suknje kot vrag križa, če ne še bolj. Večkrat ga je obhajala misel, da bi si sam kaj pohabil in se tako rešil; toda ko se zopet domisli, da bi bolelo, ako bi si prst od-

sekal, in pa da bi ga še zaprli, ko bi izvedeli njegove namene, udal se je in oblekel vojaško suknjo za dvanajst let.

Dosluženi vojaki so ga tolažili: »Ne boj se, Grogga! Saj ti znaš brati in pisati, lahko prideš »naprej«.

Vojaštvo je bilo Gregorju sreča in nesreča. Napredoval je tako, da so mu v petih letih prišli na vsako stran po dve, pozneje celo po tri zvezde. Ko je slekel vojaško suknjo, pobahal se je rad tudi sam, kako dober »kolanir« je bil.

Svoje znanje je dobro popolnil in pomnožil.

Videl je mnogo sveta, mnogo ga prehodil, še več pa prejezdil; veliko slabega in dobrega je doživel v dolgih letih vojaškega življenja. V odpustnici je imel prav dobre »kondovite«. S to toliko zaželjeno listino v žepu se je vrnil na ljubljeni dom. Toda dom mu ni mogel dati več onega, česar je tako težko pričakoval. Očeta in mater je krila že črna zemlja, bratje in sestre so se bili razšli z usti in trebuhom za kruhom; le najstarejši brat je bil doma ter se je ubijal na vse strani, da bi preživljal družinico in sebe.

Gregorju se je stožilo zopet po svetu, dasi mu je bil nekdanj dom drag in mil. Tako nekako se mu je zdelo, kakor da je on ostal še isti, ki je bil preje, ljubljeni dom ga je pa pozabil; videlo se mu je celo, da ga nihče ne pogreša. Ko je posedal cele ure pod orehom za rodno hišo, mu je bilo težko, težko pri srcu. Sam sebe je primerjal oživelemu mrtvecu, katerega je že davno izbrisal brezčutni svet iz knjige živih.

Odvadil se je poljskega dela in vedno je le premišljal, kako bi, kaj bi. Tudi brat in svakinja na domu ga nista bila nič kaj vesela.

Ali usoda je namenila Gregorju še mnogo lepih dnij.

Dobre tri ure hoda od njegove rojstvene hiše je še dandanes vas Leskovec. Tam je že od nekdanj šola. Tiste dni pa je umrl stari učitelj. Cela vas je žalovala za njim. Med mnogimi ljudmi, ki so prišli od blizu in daleč k pogrebu je bil tudi naš Gregor. Ko je stopal z vojaško kapo v roki za pokojnikovo krsto in poslušal, kaj so ljudje pripovedovali o svojem nekdanjem učitelju, zvedel je, da je bil rajnjik tudi svoje dni vojak. Kroglja mu je bila v vojski odbila levo nogo, da so mu pritrdili od kolena doli leseno. Kakor bi Gregorja prešinila elektriška iskra, prijel se je za telovnik, kjer je imel spravljeno vojaško odpustnico. Spomnil se je, da bi ga utegnila spraviti h kruhu. Saj je imel i on nekdanj »šolo« z vojaškimi novinci. Leskovčanje bodo sedaj iskali novega »šolmaštra«; Grogga, daj, pobrini se! Kdor prej pride, prej melje.

Takoj po pogrebu gre h gospodu župniku prosit službe. Gospod ga pazljivo premotri od glave do pete in dvomljivo zmaje z glavo. Groga namreč ni bil prihodnjemu stanu nič prav »primerno« oblečen. Ko ga pa potem župnik semtertja nekaj vpraša, razjasni se gospodu obilni obraz, in zmenita se.

Letne plače dobi novi »šolmašter« 60 gld. — blagovoljni čitatelj naj upošteva tu nekdanje idealno srečne čase — dalje: od vsake hiše po vsej fari $\frac{1}{4}$ mernika ječmena, če ga ne sklesti toča, $\frac{1}{2}$ mernika krompirja, če ga Bog da veliko, poleg tega tudi glavo zelja in od vsakega otroka (na mesec) srebrn groš. Stanovanje ima v sobici poleg cerkvnikove kuhinje.

Gospod župnik je obžaloval, da prosilec ni organist, ker bi bil lahko tudi cerkovnik, in maše zadušnice, »libera«, krsti, poroke i. t. d. vržejo veliko na leto. Sploh ima cerkovnik največ dobička od tega, če se človek rodi, ali pa če umrje. Gregor pa se ni mogel udeležiti teh dobrot, ker ni bil pevec, in topovi so ga skoro na pol oglušili.

Veselo je korakal tisti večer domov. Službo je dobil »mastno«, in življenje mu je blestelo pred očmi v najlepših bojah.

Jesensko solnce je z zadnjimi žarki poljubljalo orumenelo listje na orehu za domačo hišo, ko stopi Gregor, katerega je bila ogrela nagla hoja, nekoliko pa tudi pijača v župnišču, na prag z veselim pozdravom: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

Brat, ki je bil ravno došel od poljskega dela in je nekaj naglo nosil v usta iz očrnelega lonca, postavi hitro posodo in žlico za hrbet, pogleda Gregorja zvedavo in odvrne: »Na veke, amen! — Od kod pa tako vesel?«

»V Leskovcu sem bil.«

»Morda na sedmini? Toda dosti »šolmašter« menda ni zapustil pogrebce, saj pravijo, da je rad pil.«

»Ne na sedmini, pri pogrebu sem bil. Ali nekaj veselega se mi je pripetilo!«

»Kaj neki?«

»Službo sem dobil, službo, Matijec. Nič več ne bom s tvojimi otroki lizal močnika, jaz, doslužen vojak.«

»Bog ti daj dobro, Gregor, jaz ti nisem navzkriž; verjamem pa tudi ne, kar praviš.«

»Za »šolmaštra« pojdem.«

»V Leskovec?«

»Da, v Leskovec!«

Bratova žena je pripravljala večerjo in ravnokar potikala v ogenj ogorel pokrcelj, ko je slišala zadnje besede. Ogorek ji pade iz rok, in ona se z rokami v bok radovedno postavi poleg svojega moža, da poizve natančneje, o čem se pogovarjata. Tudi ona ni verjela.

Matija pravi:

»To je ravno tako mogoče, kakor da bodem jaz kdaj papež.«

»Če ne verjameš, bodeš pa videl, kadar pojdem od hiše. Takoj jutri pojdem. Mari misliš, da sem se jaz malo naučil pri vojaki? Kaj bi govorila vidva, ki še ne vesta, kaj se pravi »punkt«, pa »pajštih« in »štihpunkt«!

Debelo sta ga gledala oba, in žal jima je bilo, da sta mu v kratkem času, ko je bil doma, zavidala celo potrebno hrano, ker — tako sta mislila oba — to mora biti res učena glava. Morda se razume celo na črne bukve in ve, kako se napravi toča. Tako učeno se jima je zdelo, kar je govoril.

Seveda se je Gropa tudi nekoliko lagal, ker baš omenjena ločila je poznal zato, ker so ga predstojniki karali, da jih ne zna rabiti.

Drugi dan se oglasi novi leskovški »magister« s culico v roki na župniških vratih. Po kratkem razgovoru gre župnik celo sam z njim v stanovanje in mu pokaže malo, zaduhlo sobico, kjer so ravno razdevali mrtvaški oder rajnjega prednjika. Iz desak si je Gregor v naglici zbil postelj, napravil ob zidu klop in z nadepolnim vzdihom: »Drugo bode že Bog dal!« odšel na vas, se pokazat županu Janezu Postavi.

Dan za dnem je potem vtepal razposajeni mladini leskovške župnije v mlade glavice najpotrebnejše nauke, delil po potrebi zaušnice, semtertja je koga pohvalil, koga pogrjal in tudi zlasal poredneže. Stariši so ga zato kmalu začeli hvaliti, otroci so se ga pa bali.

Uspeh ob koncu leta je bil sijajen; vsi so ga hvalili, celo Janez Postava, pozneje njegov najhujši sovražnik.

Stvar se je zasukala tako-le:

Že tedaj je bil vsaki župan poleg svojega častnega dostojanstva še gostilničar. Ta dva pojma se nekako zlagata. Tudi Postava je točil svojim gostom dobro, še večkrat pa slabo vino. Ker je imel Gregor Petrič časih po šoli suho grlo, in ker ga je župan vabil sam, da bi večkrat prišel in mu raztolmačil kako nemško pismo, posedal je naš znanec mnogokrat po uglajenih klopeh županove krčme. To posejanje se je še bolj utrdilo, ko je Gregor tam ugledal dvoje modrih oces — zvedenci trde, da modre oči niso zveste — ki sta mu bili še stokrat ljubše kot županovo vino, dasi ga je rad posrkal kozarček. Bile so to lepe oči domače hčerke Franice. (Tedaj ljudje še niso po-

znali drugačnih krstnih imen, kot iz litanij vseh svetnikov). Franica je prav rada videla novega »šolmastra« s skrbno zavihanimi brkami, on pa njo menda še raje.

Le redko kdo se je čudil temu znanju, ker je tudi redko kdo vedel za-nje, nihče mu pa ni bil bolj protiven, kot oče Postava sam. On je bil človek, ki je imel tako svojstvo kakor olje; moral je biti povsod na vrhu. Kjer koli je čutil, da kdo dviga glavo proti njemu, ali pa da ljudstvo komu bolj veruje, kot njemu, takoj mu je vzrasel greben, in z vso brezozirnostjo je skušal uničiti nasprotnika. To mu je nakopalo mnogo nepotrebnih pravn in troškov; premoženje se mu je krčilo, njega samoljubje pa večalo. Zmodrila ga ni nobena reč.

Petriča bi se bil rad iznebil, ker so ljudje dostikrat »šolmastra« raje poslušali, nego župana. To ga je peklo, da brez Petriča niti ni mogel županiti. »Postava ne pozna niti črke, Gregor pa bere nemška pisma tako ročno, kakor se na božični večer tero orehi. Pero mu teče po popirji kakor misel. Tudi vesti se zna prijazno, in ljudje ga spoštujejo.«

Vse te lastnosti niso mogle v glavi Janeza Postave premagati vprašanja: »kdo je Petrič in kdo moja Franica? Zakaj bi mi ta nič podiral veljavo?«

Morda bi se bilo vendar še vse to kako zravvalo, ko bi bila naša znanca nekoliko bolj oprezna, in pa ko ne bi bil imel Petrič onega, v očeh denašnjega sveta še vedno poglavitnega greha, kateremu pravimo odkritosrčnost. To ga je pokopalo.

Neko nedeljo popoldne so se zbrali občinski svetovalci in tudi mnogo drugih občanov v prostorih županove gostilnice. Vsaki si je velel postreči, kakor je nesla njegova potreba in mošnja. Kakor po navadi krene govorica tudi danes na politiko, obdelujoč vojno in mir, davke in draginjo. Jelenčev Tomažek, tisti, ki prodaja po vseh sem-njih podkove in podkovnike (žeblice), pove, da nima cesar nič več denarja. Vojskoval bi se še rad, a denarnica je prazna, prav tako, kakor pri nas, ko nimamo za sol. Cesar bi pa rad, da bi mu kdo posodil, zato išče sedaj — tako je slišal Tomažek v trgu — na posodo pri vseh svojih podložnikih. — Vsi vzdignejo glave in povprašujejo, je-li to mogoče, je-li to res.

»Jaz bi mu že nič ne dal,« oglasi se Družnikov Tine, junak, da je odvagal dva, pa tudi tri svoje sosede, če bi bilo do tega. »Saj moramo tako vsako leto cesarju dajati davke, pa mu še zmanjka novcev. Menda vsega vsaj ne potrosi, če tudi ničesar ne pridela. Vsakdor bi bil rad cesar, da bi mu vsi dajali. In pa zakaj?« —

»Tudi jaz bi se pomišljaj,« pritegne še sam župan; »lani so Vrbičku prodali junico, ker ni mogel takoj plačati davka. Naj bi bil cesar počakal vsaj do žetve; a gospoda je gospoda, kmeta ne razume.« — To je pa rekel Postava, da bi povzdignil Tinetove misli in njegovo veljavo vpricho občinskega zbora. Storil je to namenoma. Družniku je namreč spomladi o pletvi umrla žena; Postava pa je mislil, da bi bilo prav, ko bi zdaj snubil njegovo Franico. Družnikovo posestvo je bilo namreč veliko in v zemljiških knjigah — nedolžno.

»Kaj vi veste, ki ste samo doma krompir pekli,« oglesi se osorno kodravi Janček z Dola, ki je bil nekdanj vojak in bi bil stavil za pet bokalov z vsakim, da cesarja bolje pozna, kot Janeza Postavo. »Cesar naš je bogat, zakaj je pa cesar? Najbogatejši med vsemi bogatini od Dunaja do Milana in še dalje. Jaz sem videl njegove gradove na Nemškem in Laškem, tudi na Ogerskem jih ima. Mogoče, da res potrebuje denarja za vojsko — človek se ne sme nikoli pustiti brez beliča — ali kadar vojna mine in se vrnejo mirni časi, povrne vse. Jaz bi mu posodil, da bi le imel kaj.«

»Na hišo, kaj ne, Tomažek?« oglesi se več možakov, in tudi župan je hotel potrditi, da bi se na hiše smelo posoditi cesarju; kar se odpro vrata, in v sobo stopi birič iz kresije. Vsakdor je urno pretipal svoj spomin, ali ni kaj preveč rekel zoper cesarja; vsi pa so se ozrli najprej v župana, potem pa v Družnika in — umolknili. Birič izroči županu velik zapečaten zavitek in odide, z njim je pa odšel tudi strah iz vesele družbe. Občinski očetje so se oddehnili kakor otroci, ko utolaženi oče vtakne škodoželjno šibo za sv. razpelo. V zadostilo o prebitem strahu izpraznijo kozarce in silijo župana, naj pove, kaj je v pismu.

»Petrič, Petrič!« slišijo se nekateri glasovi. In res se je prikazala iz kuhinje Franica, za njo pa Gregor Petrič, oba zagorela v obraz kakor srečna zaljubljenca.

»Ne, ne, sam bom pogledal,« reče Postava učeno in razpečati ovitek, potegne iz njega velikansko polo ter gleda vanjo kakor v neprodirno temo. Po stari navadi stopi poleg njega Petrič in zre v pisanje. Ali »šolmašter« je danes posebno dobre volje in videti je hudomušen.

»Petrič, kako se bere ta-le beseda? Star sem že in ne vidim dobro.« S temi besedami je hotel Gregorja opozoriti, naj mu pove kakor drugekrat besedo za besedo in poklada v usta kakor Mojzes Aronu pred trdosrčnim Faraonom. Petrič pa danes ni hotel umeti tega posla. Kar na glas se je zakrohotal in rekel:

»Oče, saj držite pismo narobe.«

Silen smeh je nastal med pivci, Postava je zelenel same jeze.

»Pa vi berite, saj ste tako učeni, da se vam bo kmalu zmešala pamet,« zakriči in vrže list od sebe ter zbeži iz sobe.

Petrič pobere pismo in je razloži zbranim možem. Bila je nabiralna pola o prisilnem posojilu, kakoršno je tedaj zahtevala vlada. Svetovalci niso bili ni na to, ni na ono stran. Tudi jim je pojasnil Gregor, da se bode posojilo moglo dobiti samo pri imovitejših ljudeh.

»No, vidite, tako je, kakor sem rekel jaz,« posili se zopet Janček v pogovor. »Ako bi pa bilo res cesarstvo v nevarnosti, vedite, dal bi še jaz, kakor nimam sicer ničesar, vse one petice, ki sem jih podedoval po rajnjici teti, Bog ji daj dobro. Cesar je dober mož, on bi mi jih že vrnil.«

Tudi drugi so pritegnili Jančku, da pod tujega »kralja« ne gredo za nič.

V tem se vrne Postava. Jezno se je oziral po Petriču, rekel pa ni nič. Gregor je kmalu spoznal, da tu nekaj ni bilo prav. Krenil je domov.

Mine dan, dva, tri dni, da se Petrič ne oglasi pri županu, dasi je vsako jutro in vsaki večer zvedel, seveda le po skrivnih, samo njemu in Franici znanih potih, kako je Postava silno hud nanj.

Omeniti moramo še, da je oni večer župan, ker ni mogel nasprotovati Petriču samemu, nasprotoval vsaj njegovim nazorom o posojilu. Pregovoril je može, da je podpisal vsaki, kolikor je utrpel.

Nekega dne potem zve Petrič, da se je silno povišal kup nemških dopisov. Postava bi zelo rad, da bi mu jih kdo rešil. To očetovo potrebo je spoznala skrbna Franica; spoznala je poleg tega, da bi se morda po tej poti sprijaznila oče in Gregor. Ko je bil oče z doma, pošlje torej po Petriča.

Kdo je raje prihitel, nego naš junak! Saj ga je vender njegova Franica sama in še tako ljubeznivo povabila, češ: sama sem doma.

Kmalu je prebiral Gregor nemške dopise kakor nekdej za županovo pisalno mizo, katero je pa Postava dal samo za to narediti, da bi kdo mislil, da piše tudi oče župan, Poleg Gregorja pa je sedela tudi Franica in gledala ga toli ljubko, da bi bil gotovo raje držal njeno mehko roko, nego pusti nemški akt, ako ga ne bi bila silila k temu zavest o častnem zastopništvu nemškega znanja v Leskovcu.

Silni kup listov se je srečno znižal, pred Gregorjem se je zaiskril polič vipavca (tako je bilo tudi, če je bil stari doma) in dvoje modrih očes se je uprlo nanj tako milo, kakor da bi gledal odprta nebesa.

»Franica, moja Franica!« reče in jo objame. Ona se mu le na pol izvije in začne:

»Gregor, ti si nagajiv. Zakaj si ono nedeljo razjezil mojega očeta?«

»Nič nagajiv, ljuba moja,« zavrne on, »saj je bilo res tako.«

»Glej ga no,« smeje se mu dekle, »mari nisi preje vedel, da moj oče ne zna bukev brati?«

»Seveda mi je bilo znano. Ali to je že presmešno. Pomisli, pa še nemški napis je bil. Čemu bi človek skrival svoje misli?«

»Ti si nagajiv, Gorče,« konča ona, in spoznavši, da govori resnico, oklene se ga še tesneje.

»Nisem ne, Francika moja! Saj vidiš, kako je. Tvoj oče me ne more. Dobro veš, da Družnik —« Končati ni mogel; roko mu je dala na usta, rekoč:

»Molči, molči o njem! Tvoja sem in tvoja bodem!«

»Torej res, res? Nisem se motil! Bog te ohrani Francika moja! Bog daj, da se kmalu uresniči moja in tvoja želja« . . . Še bi bil nadaljeval, ko se ne bi bil ozrl na vrata, kjer je ugledal očeta Postavo, ki ja je že dlje opazoval s škodoželjnim nasmehom.

»Petrič! Vidim, da se vam je res zmešala pamet. Moja hči in pa tak pritepenec —« začne župan ostro in jezno.

»Oče Postava!« — skuša odgovoriti Gregor.

»Ničesar nečem slišati! Z neumnimi ljudmi jaz ne govorim. Tudi vam povem, da odidite zlepa, prihodnjič pojdete s silo. Srečen pot!« Rekši, ga prime za ramo in ga prav prostaški sune na cesto, za njim pa še pokaže s prstom:

»Pamet se mu je zmešala!« —

Nekaj časa potem so leskovški otroci veselo skakali po močvirnih livadah, lovili žabe, mešali blato in se pogovarjali, koliko časa še ne bode šole, ker se je »izgubil« učitelj.

Gregor ni mogel pozabiti razžaljenja, ni mogel pozabiti ljubljene Franice. Šel je, ne da bi bil komu povedal, kam. Pri županu so pa imeli kmalu potem snuboke. Franica se je močno ustavljala; oče in Družnik sta pa bila, kakor je vse kazalo, dogovorjena že prej. V treh tednih je šla mlada Družnica na novi dom; pravijo, da so jo morali skoro nesti.

Tedaj so ljudje zopet videli Petriča. V zamazani obleki se je ustavil pred cerkvijo in čakal, da pridejo svatje od poroke, in tedaj je obupno zakričal na vse grlo:

»Ženska zvestoba! Od danes do jutri!«

Kdor ga je slišal, ni več dvomil, da pri Gregorju ne gre vse prav. Solze, britke solze je točil ubogi mož, videč, da se ga vsi ogibljejo kakor ga so prej vsi spoštovali.

Tudi župnik mu je kmalu potem odpovedal službo.

Gregor se je vrnil v svoj rojstveni kraj — ovce past. Do smrti je nosil v prsih črva grenke zavesti, da je hudo biti na živem mrtev, še hujše pa s popolnoma zdravim razumom v ljudskih očeh brezumen.

Franica je sčasoma pozabila Petriča z lepo zavihanimi brčicami, pri Družniku se ji je dobro godilo. Sredi korenjaških otrok se je le redko spominjala nesrečnika.

Janeza Postavo so še tisto leto odstavili od županske časti, ker ni znal reševati nemških dopisov, in ker so mu dokazali, da z denarjem o prisilnem posojilu ni upravljal v svojo škodo. Njegov naslednik na županskem stolu — časi se spreminjajo — vešč prav dobro nemškemu znanju, mu je dokazal še več napak, in kakor je nekdanj njegova slava rasla od leta do leta, tako in še brže je zdaj ginila in naposled izginila popolnoma. Nihče se ga ni več prijazno domislil. Celo Družnik, njegov zet, ga je časih nevoljno spomnil starih časov. Domači so ga na starost smatrali — sicer po krivici — za nepotrebno osebo v hiši, in še vesel je bil, kadar so mu rekli, naj žene goved na pašo.

Ako bi se bila kdaj srečala Petričeva drobnica in Janeza Postave goved, ne vem, kakšen bi bil sestanek.

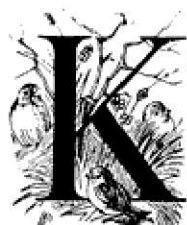

Slike iz rudarskega življenja.¹⁾

Spisal Slavomir.

„Greif' nur in's volle Menschenleben!“
Goethe.

IV. Polžev Andrejec.

Kolikor sem poznal doslej naših domačih ljudij, zdi se mi najbolj originalen Polžev Andrejec.

Štel je nad petdeset let. Zunanost njegova ni bila nič kaj vabljiva; obraz njegov je bil podolgast, zagorel, lica rdečkasta, pogled iz temnosivih očij srep. Obleka njegova je imela vedno take lastnosti, da nisi mogel reči, da je lepo napravljen, pa tudi ne, da hodi razcapan okoli. Na glavi mu je sedela

¹⁾ Prim. »Lj. Zvon« letnik VIII. (1888), str. 479, 541., 597.